

без разу въ едрій насадеб администраційныхъ. Очистишь отъ чужого, наплывового, переважно польского элементу! Въ подданій австрійскій и русскій, котри по 1843 році перешли до Пруссіи (отже вой эмигранты зъ р. 1846, 1848, 1860—64), котри не служили або не служатъ въ прусскій войску, не ходять до школъ, не мають постійного удержаня або занятя, мусять выноситься. Ба, на практичній власти поступаютъ ще острѣйше, выдальютъ людей всеміжъ легальныхъ: куцѣвъ, учителей, фабрикантовъ, ремесленковъ и навѣтъ самыхъ прусскихъ офицеровъ, котри въ маленьку эмигрували въ Россію. Администрация дѣлала обширне поле до самовольного поступоуваня; лучають такія куріозы, що родичъ яко эмигранты дѣлаетъ наказъ забаритися зъ краю, а дѣти ихъ зродженіи на прусскій території мусять оставатися яко прусскій обыватель; що мужа выдальютъ, а жѣнку родомъ мѣщеву не пускають. Однимъ словомъ — война въ убои чи необозначеними трагичними комбинаціями и сумными перипетіями!

И не только подданныхъ русскійхъ, не только поляковъ дотыкае рука прусской администрации. Дотыкае она и подданныхъ австрійскихъ, ба навѣтъ и Нѣмцевъ. Ось що пише одинъ зъ нихъ, Генрихъ Фанкъ, зъ Гданьска до „Neue fr. Presse“. Яко австрійскій обыватель позволяю собѣ донести вамъ, въ якій способъ поступаютъ собѣ тутешній власти, а взгляду урядъ прусскій. Вчера (лиотъ датований д. 28 септія) одержали вой живучій ту подданій русскійскій и австрійскій завѣзанье до полиціи, де ихъ завѣдомлено, що найдалше до 1 жовтня мають опустити границу прусской державы, бо въ противнѣмъ разѣ будутъ примусово выдальені за границу русскійску а взгляду австрійску. Выдальенныхъ вчера (крѣмъ тыхъ, котрыхъ нѣмѣ до полиціи завѣзано) есть около 80, мѣжъ ними 20 Австрійскѣвъ, переважно зъ Галичинъ. Выдальені мають порядкѣ паспорта, не провѣрили нічого, належать уой до заводу купецкого, дѣлкі зъ нихъ посѣдають значній торговлѣ збѣжа або дерева и реальности. Нѣкто заповно не подавуето, коли скажу, що тѣ бѣдолахи приняла росказъ выдальена якъ засудъ смерти. Бачуть въ тыхъ розпорядженяхъ цѣлковату для себе рунну. Въ короткѣмъ часѣ до 1 жовтня розмотати интересы и опродати майно есть неможливо. Не лишавося нічого, якъ поддатися судьбѣ и вывандрувати. Мы австрійскій подданій звернулось передоумѣмъ до тутешного австро-угорского консулату, котрый однакожъ дуже малу зробивъ намъ надѣю на откликанье декретѣвъ выгоняючыхъ, бо они выдані на подотавѣ розпорядженя министеріального. Затѣмъ мы звернулись до ц. к. министерства справъ вѣшнихъ въ Вѣдні съ просьбою о помѣчь. „Danziger Zeitung“ пише по поводу сего факту: „Колі вой тѣ декреты будутъ выконані, то не только наша торговля, але и наше мѣсто велику понесе отрату, не числяючи вже зруйнованя самыхъ выгнанныхъ. Гданьскъ зъ природы своия призначеній до зносаня торговельныхъ зъ Россією. Переведенье свѣжихъ декретѣвъ выгоняючыхъ значило-бъ только, якъ прогнанье зъ нашего мѣста значной части торговыхъ дѣлъ, съ такими трудомъ суды отягнionychъ, — и то на користь русскійской конкуренціи. Выдальенье має затѣмъ велику вагу для экономичного розвою нашего мѣста“.

Просте пытанье насущное въ виду такихъ фактовъ: Спѣ всего робится се все? Очевидна рѣчь, що и пруске правительство поступае не безъ обдуманого плану, не безъ яснои политичной мысли. „Очистишь границы“, се ослабленье элементу польского; школы, які черезъ те хвалево потерпѣтъ мѣщевца торговля чи тамъ фабрикація, швидко направляютъ; на мѣсто высланныхъ и зруйнованныхъ польскихъ куцѣвъ, ремесленковъ, работниківъ наплывуть нѣмцѣвъ; остачоукомъ польскому элементу борьба буде затруднена.

Але годѣ заперечати, що такими беззглядными поступованьемъ пруске правительство вѣшло на дуже ховку дорогу, далю небезпечній прецеденсъ въ мѣждународныхъ отношеняхъ, котрый въ данѣмъ разѣ може самѣй Пруссіи далеко большо нарѣбити шкоды. Во погадаймо, кѣлько то прусскихъ подданныхъ живе и наживаеся и маекти робить въ Россіи и въ Австрій! Съ якою окаянностью дементуе урядъ прусскій вѣсть, що Россія починае выдальати въ подобній способъ прусскихъ подданныхъ, — але се de menti повинно-бы властвиво звучати: „die Nachricht dürfte sich als verfrüht erweisen“. Вѣсть передчасна, — але швидше чи позѣйше може оправдатися. И въ Австрій находитося 87.000 подданныхъ нѣмецкихъ, а мѣжъ ними звышъ 40.000 Прусскѣвъ. „И подчасъ коли — пише чека „Politik“ — австрійскій подданій, пробуваючи въ Пруссіи за легальными

паспортами, заховуются тамъ якъ найпохѣбнѣйше, держатся позалеку отъ всякой дѣльности политичной, то подданій нѣмецкѣвъ въ Австрій, а именню Прусскѣвъ, вытупаютъ дуже дѣльно и розжарюють огонь національной ненависти въ Австрій“, — а въ нашѣй Галичинѣ — додамъ отъ себе — опустошаютъ гѣмы и доводятъ до руины сотки нашего сельшества (vide Жабѣ!) А що, якъ-бы і Австрій почала наслѣдувати прикладъ Прусскѣвъ? „Колі-бъ черезъ те — наше та сама „Politik“ — ослабляло-бы можетъ приливъ дѣлоуважнѣ, то вина не спаала-бы на Австрій“. Мы-жъ изъ своего боку пригадаемо ще нѣмецку приповідку: „Allen scharf macht schärfer“, котра въ данѣмъ разѣ значить только, что въ XIX вѣдѣ политика екстерминаційна не дастся довести такъ далеко, якъ ея доводили всякѣ Альбрехты Медведѣ и що дѣйшовши до певной точки кульминаційна она може якъ той змій оамбличный, вкувати своѣй власной хвѣстѣ.

Нові законы.

II. Красный законъ дороговый. (Конецъ)

§. 19. Наколи краева або повѣтова дорога переходить черезъ мѣску або сельскую оаду, або выключю за-для спеціальныхъ потребъ тыхъ оады, потреба большыхъ коштѣвъ, якъ: на будовлю стокѣвъ, каналѣвъ або бруку, цѣлу зъ того титулу выносячу надвышку коштѣвъ будовлѣ и удержаня поновити мѣщевца оада. Боли ужаткованье копанель и камениломѣвъ або друге предпріемство выключю фабричне або также предпріемство майоче на цѣлу експлоатацію лѣсовъ, безмытову повѣтову або громадску дорогу невычайнымъ способомъ злуживае або посе, обовязаній буде предпріемца до обонныхъ датковъ на рѣчь той дороги. Высоту тыхъ датковъ и способъ ихъ уплаты належить означити добровѣльнымъ договоромъ межъ повѣтовымъ выдѣломъ а отороною. Боли не може дѣйти до такого договору, рѣшае краевый выдѣлъ въ порозумѣню съ ц. к. намѣстництвомъ. Высота тыхъ датковъ має бути примѣненою до той мѣры, въ якѣй злуживье дороги предпріемствомъ побольшае кошта еи удержаня. §. 25. Краевый выдѣлъ веде въ границяхъ сего закона начальній надзѣръ надъ направленьемъ, будовлею и удержаньемъ воѣхъ другихъ публичныхъ неправительственныхъ дорогъ, якъ также надъ ихъ фондами, выдае потребій въ той цѣли инотрукція такъ администраційна и рахунковій, якъ и техничній и нагледае надъ вѣрными выконуваньемъ истинныхъ приписѣвъ. Коли повѣтовый выдѣлъ занедбуе повѣтовій дороги або не выконуе належито надзору надъ громадскими дорогами, або въ неотвѣдній способъ злуживае престація и дороговій фонды, тогда краевый выдѣлъ выдае отповѣдній зарядженя, и на случай признаной потреби установитъ, за згодою политичной краевой власти, на коштъ поѣта своѣй власной органъ для заступства повѣтового выдѣлу. Боли повѣтова рада не установитъ цѣны выкупна престаціи въ отповѣдній часѣ (§. 26—5), на той часѣ зрѣбать тое краевый выдѣлъ, котрый обовязаній есть также предпріяти отповѣдній средства, если повѣтова рада не рѣшитъ фондѣвъ и дотаций, вказанныхъ въ §. 26—2) и 4). Краевый выдѣлъ рѣшае споры межъ повѣтовыми радами що до направя повѣтовыхъ дорогъ, якъ также що до оредетѣвъ, котрыма кожда зъ нихъ до будовлѣ и удержаня таковыхъ причинатся має, въ концѣ рѣшае дороговій справы внесены въ дорожъ рекурсовъ.

§. 26. Повѣтова рада становитъ: 1) о будовлѣ и направѣ новои повѣтовой дороги, о змѣнѣ направя або заложеню новои истинуючой дороги и повѣдомляе о томъ краевый выдѣлъ (§. 7); 2) о потребныхъ фондахъ до будовлѣ и удержаня повѣтовыхъ дорогъ; 3) о престаціяхъ громадъ и двѣрскихъ общарѣвъ до повѣтовыхъ дорогъ; 4) о потребній дотация на рѣчь повѣтового фонда громадскихъ дорогъ (§. 27, ал. 3); 5) о шорѣвой цѣнѣ выкупна престаціи, ухвалою, що найменше на три мѣсяцѣ передъ початкомъ каждого администраційнаго року. Повѣтова рада означае, на подотавѣ преляминарѣвъ, предложеньхъ дороговыми зарядями о тыхъ двѣрскихъ общарахъ, въ котрыхъ переобчна вартѣтъ потребного материалу до удержаня громадскихъ дорогъ перевышавъ 5% додатковъ до оплачуваныхъ непосредныхъ податковъ (§. 12, ал. 4) и становитъ о покрыткѣ надвышки зъ повѣтового фонду громадскихъ дорогъ. §. 27. Повѣтовый выдѣлъ: 1) веде цѣлѣй техничній и экономичній зарядъ повѣтовыхъ дорогъ; 2) нагледае громадскій уряды и двѣрскій общары що до будовы громадскихъ дорогъ и управленя дотычными работами мѣщевца дорогового заряду (§. 28, ал. 3 и 4), а въ случай занедбаня заряджае, що признаеть за отповѣдье; 3) заряджае повѣтовымъ фондомъ громадскихъ дорогъ, предкладае шорѣчно повѣтовѣй радѣ преляминарѣ потребности, котры зъ того фонда мають бути покрыты и вызначае субвенціи въ мыслѣ §. 13. 4) заряджае будовлею и нагледае надъ удержаньемъ краевой дороги въ границяхъ своего повѣту, наколи тое краевымъ выдѣломъ остало ему повѣренимъ; 5) рѣшае споры и рекурсы въ справяхъ громадскихъ дорогъ; 6) въ случай занеханя повѣтовой або громадской дороги, переводить цѣлу процедуру приписану §. 9. §. 28. О потребѣ новои громадской дороги для вѣшней кому-

никаціи рѣшае громадска рада за порозумѣньемъ съ начальникомъ двѣрского общару и за згодою повѣтового выдѣлу. Въ случай оуперечности гадокъ рѣшае краевый выдѣлъ. Громадска зверхность разомъ съ начальникомъ двѣрского общару ведуть цѣлѣй техничній и экономичній зарядъ громадскихъ дорогъ, до нихъ належить старанье, чтобы громадскіи дороги въ добромъ станѣ были удержаніи. Въ мѣщевостяхъ, въ котрыхъ двѣрскій общаръ прлученый есть до громадъ, кругъ дѣлана начальника двѣрского общару переходить на громадску репрезентацію. Болибы мѣщевцѣ органы не удерживали громадскихъ дорогъ въ добромъ станѣ, або уживали въ неотвѣдній способъ престаціи и дороговыхъ фондѣвъ, на той часѣ повѣтовый выдѣлъ має зарядити тому въ отво вѣдній способъ, а особливо повиненъ тойже въ мѣру потреби, а за згодою повѣтового политичной власти обняти непосредный зарядъ тыхъ дорогъ, въ котрыхъ то случай розпоряджати буде ирестациями, немеше также доходами зъ мыта або другими фондами назначеными для тыхъ дорогъ. Волякѣ споры и зажаленя, дотычно обняти громадскихъ дорогъ въ зарядъ повѣтового выдѣлу, рѣшае краевый выдѣлъ въ порозумѣню съ ц. к. намѣстництвомъ. §. 31. Дороговый законъ не обовязуе мѣсть Львова и Кракова, а въ другихъ мѣстахъ, котры оплачуютъ домово-чаншовый податокъ и для котрыхъ выданій есть будовничій законъ въ днѣ 28 цѣвтія 1882, Вѣст. зак. краев. ч. 77, обовязуе отъ тое отѣмно, що въ тыхъ мѣстахъ замѣней будутъ престаціи, наведеній въ §§ 11 и 12, пѣоля цѣны установленой повѣтовою радю на грошѣ, а припадаючи зъ той змѣны грошеву квоту въ цѣлобѣ громадѣ розложить громадска рада на подотавѣ непосредныхъ податковъ на воѣхъ до престаціи обовязанныхъ.

Въ границяхъ того закона якъ также другихъ дотычныхъ законѣвъ и обовязуючыхъ приписѣвъ, выдѣсть ц. к. намѣстництво, въ порозумѣню съ краевымъ выдѣломъ, выконачій дороговій регуляциинъ, маючи заравомъ обняти спеціальной постановленя о участи правительственныхъ властей въ наглядѣ надъ добрымъ положеньемъ дорогъ, якъ также о предпріиманьи въ случай потреби отповѣднихъ екекутивныхъ средствъ. Арт. II. Сей законъ обовязувати буде въ рокѣ отъ днѣ его оголошеня въ Вѣотнику законѣвъ и розпоряджень краевыхъ и має бути заготованный до дотычныхъ постановѣвъ закона о публичныхъ доздахъ до зѣдѣльныхъ дорогъ зъ днѣ 15 цѣвтія 1881. Вѣст. зак. краев. ч. 46.

Арт. III. Выконанье сего закона поручаю Мому Министрови сиравъ внутрѣшнихъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ. Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна) має бути рѣшучо окликана на дѣвъ 25 о. м.

(Интерю съ Штросмаеромъ). Петербургскій „Кгау“ подае дуже цѣкаву розмову яку мавъ его кореспондентъ сего мѣсяца въ Ишь съ епископомъ хорватскимъ Штросмаеромъ. Говорено майже выключю о Хорватіи, еи теерѣшнѣмъ политичнымъ и экономичнымъ положеню, еи отношеняхъ до Угорціи, еи политичныхъ отороничствѣхъ и т. д. „Хорватія — говоривъ епископъ — знаходится тееръ въ дуже сумномъ положеню. Особливо подѣ взглядомъ экономичнымъ вызвокуе еи дуже Угорціи, котра здаеся зматати до экономичной руины Хорватіи. До сего треба додати ще цѣлу систему коррупціи, яка розвиваеся подѣ крылами угорскихъ мѣрдаийныхъ сферъ, а котрою кормитося хорватска соймова большѣтъ, подбачаеся вильнымъ угорского правительства для того, чтобы могла отъ такъ подѣ патронатомъ его ловити рыбу въ мутной водѣ. Все тое однакожъ есть только водою на млынѣй крайнейшій опозиціи, котра чымъ разѣ больше зыскуе на силахъ; и иначе не може бути, бо въ Угорціи нема людей съ ширшими поглядами, котры-бы могли звести политику на яшу дорогу. Поручена кореспондентомъ справа выданя Уграмъ актѣвъ хорватскихъ зъ краевой архива въ Загребѣ до живого дѣткиула Штросмаера; отобранные актѣвъ называе отъ отрашнымъ насильствомъ. Акта самъ называе епископъ великимъ скарбомъ для хорватской исторіи, бо они мѣстятъ въ собѣ хроникѣ найзнаменитѣйшихъ хорватскихъ родовъ. Сама логика вказуе отже, що рѣчь повотавша въ Хорватіи и дотыкаюча выключю Хорватіи — поинна еи остати власноотю. Найгѣрше поступивъ собѣ, но гадѣ епископа, въ той справѣ хорватскій банъ — о нѣмъ выслововая отъ такъ: „Нашъ банъ не есть Хорватомъ. Есть отъ змадаризованымъ Тиролецемъ. Передъ тымъ бувъ отъ жуванымъ на Угорціи, а тееръ есть деспотомъ въ Хорватіи. Каждый ренегатъ гѣршій есть отъ иривающего национала.“ Дальше охарактеризувавъ епископъ на жаданье кореспондента „Кгау-у“ хорватскій отороничствѣ оймѣвъ. Т. эв. „отороничствѣ — уважае Штросмаеръ способнымъ до наибольшихъ противузаконностей — есть оно не вѣдомомъ водѣ — а счалшованьемъ — окривляе-найкрайнейше (Старчевича) роете тееръ чымъ разѣ больше въ силу; не має оно иривадѣ яснои програмы, але иривае велику енергію и вытравляе. По середній стоять т. эв. „отороничствѣ независимомъ“, котрого програма политична найбільшою есть также програма Штросмаера. О собѣ сказавъ Штросмаеръ, що отъ отавъ „надѣ партіями“. Характеризуочи сербско хорват-

скій отношеня признаеть епископъ, що межъ обоими народами истнуе доотъ великій антагонизмъ, выкинуты коотъ неогды межъ тѣ два такъ близкѣ высоказавъ надѣю, що неогда тѣя не потраеяе поступованье тыхъ славяньскихъ народѣвъ, котры кокетують съ Мадырами незнаючи на те, и безпоощадно гноблятъ Славяньскѣвъ и Великого грѣху допускаятъ отже Полякѣ, Сербѣ, а до части и дѣлкі навѣтъ Сербѣ, Чехѣ, оказують свою явну симпатию гнобителямъ славяньского элементу. Оттакъ почавъ епископъ отношеня славяньскихъ народѣвъ. Съ жалѣмъ замѣтивъ отъ тутъ, що мѣжъ австрійскими Славяньскѣвъ народѣвъ ведутъ политику беспрѣградя идеалу и завады незначимъ хвилевымъ отямъ. Такою дорогою не зайдутъ они далеко. Репрезентантовъ Славянъ въ парламентѣ австрійскѣвъ повинні оживляти одна гадка — одна въ дома выроблену програму такой сойльной акціи предоставителѣвъ Славяньства въ Австрій. Въ концѣ дѣткиула Штросмаеръ также и заградо Нѣмеччинѣ. Пѣоля погляду его есть для Авнѣмъ а унія цлова есть першимъ замачомъ на политичну самостѣйность Австрій. Австрій повинна — по думцѣ Штросмаера — становити подобно якъ Бельгія або Швайцарія неуродной державы, а оточаи межъ двома великими державами т. эв. Россією и Нѣмеччиною, не перехляеся нѣ въ отороу одной нѣ другою, а только въ важныхъ случаяхъ забирае голово, котрого слушають отъ сусѣдній державы и котры отаеся голосомъ рѣшучимъ. Черезъ заключенье уніи съ Нѣмеччиною виже отъ однакъ Австрій руки и самохѣтъ позбавляеся вильну, які бы могла мати оточаи самостѣйно. Уваги овои закончивъ Штросмаеръ бажаньемъ, чтобы на арену политичной дѣльности вытупили вже разѣ люди, котры разумѣють задалѣ отчасныхъ хвилѣ и змогли бы заобѣчи загалноу бракови моральности.

(Окремый клубъ католицкій) въ радѣ державной не буде, здаеся, завязаній. Органъ католицкій, выходящій въ Вирцбургѣ, доосотъ, що Линбахеръ покинувъ вже гадку твореня нового клубу католицкого, а заявивъ, що прилучатю до правницъ, при чѣмъ помагати буде реконотруци клубу Лихтенштайна. Подачоуи тую вѣдомѣтъ, доде отъ себе згадана газета: „П. Линбахеръ надто есть розумнымъ политикомъ, чтобы не звалъ, що подоувана ему роля довести може до цѣлковитого отсобненя его. Жадати буде отъ отѣ только положена большого натюку на засады консервативной, а въ томъ взглядѣ може отъ числяти на подмогу воѣхъ католицко-консервативныхъ поолѣвъ безъ взгляду на тое, чи заобѣдуютъ они въ клубѣ Лихтенштайна, чи Гогенварта. Такожъ и клерикальній сферѣ въ Зальцбургѣ рѣшую противній отъ всякому роздробленю силъ правницъ, и можна приуотити, що Линбахеръ на случай, еслибы дѣйстви хотѣвъ приступати до занованя окремого католицкого клубу, знайшовъ бы опозицію середъ власныхъ выборѣвъ. Дѣятого либералы даромъ отдаюга вильюзіямъ, що будуча акціи Линбахера ослабитъ правницѣ, такъ якъ отъ навепно не очоуе робити роздору середъ правницъ и опозиціи противъ теерѣшного правительствѣа.

(Въ Чезинѣ австрійскѣвъ селянъ) має отбутись сего мѣсяца у Вѣдні за инициативоу славяньского товариства Mittelstrasse. На порядкѣ дневной вѣча буде, крѣмъ справозданя зъ выборѣвъ до рады державной, также справа змѣны ординаціи выборѣвъ, занесена податку консумційнаго въ мѣстахъ, змѣны оточы процентовои, змѣна заряду сойного монополю, охорова управя вѣня и справы кредиту. Вѣче має vybrати депутацію до министра скарбу съ прошеньемъ: 1) чтобы отспа процентова такъ въ державномъ якъ и приватномъ кредитѣ держ. була якъ наибольше знизжена, а особливо, чтобы доставлено дешево капиталѣвъ на штеки; 2) чтобы иотечной догви выкупивъ скарбъ державный способомъ возможно найдешевшимъ и 3) чтобы цѣны продуктівъ рѣльничихъ означено закономъ отповѣдно до коштѣвъ продукціи.

(Зъ Чезинѣ). Краледворка афера не остала безъ наслѣдковъ. Передъ кѣлькома днѣми забрала отъ Либерцу (Райхенбергъ) товна нѣмецкихъ училищниковъ передъ будынкомъ тамошной чеоской „Besed-ы“ и вытовкла камѣнями бѣна въ той-же. Въ загалѣ вытупили Нѣмцѣ противъ чеоского населеня въ Либерцу въ такій грозной способъ, що Чехи мусѣли въ телеграфичной дорозѣ просити своего посла дра Трояна о помѣчь а именню о оноводанье урядово охороны. Днѣ 1 о. м. напала вновь нѣмецкій жатѣвъ въ Лангенбрукъ (дѣвъ милѣ отъ Либерца) на чеоскихъ торговельщиковъ ирны, котры окопной фхали до Либерца и показѣчили 8 ообѣвъ зъ-помежи послѣднихъ. Видно зъ отого, якъ далеко дойшла вже въ Чехахъ мѣждународна прѣстрасть и якъ оумній результаты еи отагъ ще въ перспективѣ, наколи такѣ политичный не здержатъ выбухѣвъ прѣстрасти такъ зъ одной якъ и зъ другой отороны.

ЗАГРАНИЦА.

Франція. Жиль Ферри, бывшій президентъ министрѣвъ и проводиръ француокыхъ опортун-

